

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

27.1.2011

B7-0074/2011

ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a B7-0007/2011. és B7-0008/2011. számú szóbeli választ igénylő kérdésekhez
az eljárási szabályzat 115. cikkének (5) bekezdése alapján

az Európai Unió és Brazília, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras,
Kolumbia, Mexikó, Nicaragua, Panama, Peru és Venezuela közötti genfi
banánkereskedelmi megállapodás, valamint az Európai Unió és az Amerikai
Egyesült Államok közötti banánkereskedelmi megállapodás megkötéséről

Francesca Balzani, Vital Moreira
a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság nevében

RE\855270HU.doc

PE455.902/rev.1v01-00

HU

Egyesülve a sokféleségben

HU

Az Európai Parlament állásfoglalása az Európai Unió és Brazília, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Kolumbia, Mexikó, Nicaragua, Panama, Peru és Venezuela közötti genfi banánkereskedelmi megállapodás, valamint az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti banánkereskedelmi megállapodás megkötéséről

Az Európai Parlament,

- tekintettel a WTO 6., Hongkongban rendezendő miniszteri konferenciájának előkészületeiről szóló, 2005. december 1-jei¹, a WTO hongkongi miniszteri konferenciáját követő dohai forduló értékeléséről szóló, 2006. április 4-i², az Európai Unió és Latin-Amerika közötti megerősített partnerségről szóló, 2006. április 27-i³, a Dohai Fejlesztési Menetrendről szóló tárgyalások felfüggesztéséről szóló, 2006. szeptember 7-i⁴, „Az EU és a Mercosur közötti gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokról, tekintettel az interregionális társulási megállapodás megkötésére” című, 2006. október 12-i⁵, a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló, 2007. május 23-i⁶, a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló, 2007. december 12-i⁷, az Európai Unió és a latin-amerikai és karibi országok Limában megtartott V. LAK-EU csúcstalálkozójáról szóló⁸, illetve a Kereskedelmi Világszervezet reformjáról szóló⁹ 2008. április 27-i, a WTO dohai fordulójának felfüggesztéséről és dohai fejlesztési menetrend jövőjéről szóló, 2008. október 7-i¹⁰ és az egyrészt a Cariforum-államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai közötti gazdasági partnerségi megállapodásról szóló, 2009. március 25-i¹¹ állásfoglalásaira, valamint az egyrészt a Cariforum-államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai közötti gazdasági partnerségi megállapodásról szóló, 2009. március 25-i¹², a Latin-Amerikával ápolt kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégiáról szóló, 2010. május 5-i¹³ és az Európai Unió Latin-Amerikával fenntartott kereskedelmi kapcsolatairól szóló, 2010. október 21-i¹⁴ jogalkotási állásfoglalásaira,
- tekintettel az Európai Unió és Brazília, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexikó, Nicaragua, Panama, Peru és Venezuela közötti genfi banánkereskedelmi megállapodásra, valamint az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti banánkereskedelmi megállapodásra (a továbbiakban: „banánkereskedelmi megállapodások”),

¹ HL C 285. E, 2006.11.22., 126. o.

² HL C 293. E, 2006.12.2., 155. o.

³ HL C 296. E, 2006.12.6., 123. o.

⁴ HL C 305. E, 2006.12.14., 244. o.

⁵ HL C 308. E, 2006.12.16., 182. o.

⁶ HL C 102. E, 2008.4.24., 301. o.

⁷ HL C 323. E, 2008.12.18., 361. o.

⁸ HL C 259. E, 2008.10.29., 64. o.

⁹ HL C 259. E, 2009.10.29., 77. o.

¹⁰ HL C 9. E/05, 2010.1.15., 31. o.

¹¹ Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0175.

¹² Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0183.

¹³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0141

¹⁴ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0387.

- tekintettel a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó marrakesi egyezményre,
 - tekintettel az egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok (AKCS), másrészről az Európai Közösség és tagállamai közötti, 2000. június 23-án Cotonouban aláírt partnerségi megállapodásra (Cotonoui Megállapodás),
 - tekintettel az egyrészről a Cariforum-államok, másrészről az Európai Közösség és tagállamai közötti gazdasági partnerségi megállapodásra,
 - tekintettel az EU és Közép-Amerika közötti társulási megállapodással kapcsolatos tárgyalások lezárására,
 - tekintettel a többoldalú kereskedelmi megállapodásról folyó, az Európai Unió, Kolumbia és Peru közti tárgyalások lezárására,
 - tekintettel a WTO miniszteri konferenciájának 2001. november 14-én Dohában és 2005. december 18-án Hongkongban elfogadott nyilatkozataira, valamint a 2009. december 2-án Genfben elfogadott elnöki összefoglalóra,
 - tekintettel a Cotonoui Megállapodás kereskedelmi preferenciával kapcsolatos rendelkezései számára 2001 novemberében Dohában biztosított, a GATT első cikkének alkalmazása alóli mentességre („dohai mentesség”), amely e kereskedelmi preferenciák időtartamára, vagyis 2007. december 31-ig érvényes,
 - tekintettel az Egyesült Államok és az EU között létrejött 2001. április 11-i banánmegállapodásra,
 - tekintettel a WTO főigazgatójának a Kolumbia és az EK által kezdeményezett DS361 számú, valamint a Panama által kezdeményezett DS364 számú, a banánimport-rendszerrel kapcsolatos vitarendezési eljárásokban tett jószolgálati misszióiról szóló 2009. december 22-i (a vitarendezési megállapodás 3.12. cikke értelmében tett) jelentésére,
 - tekintettel a banánpiac közös szervezéséről szóló, 1993. február 13-i 404/93/EGK tanácsi rendeletre,
 - tekintettel az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlés 2010. április 1-jei, az EU és Latin-Amerika közötti banánmegállapodásról, valamint annak az AKCS-országok és az EU banántermelőire gyakorolt hatásairól szóló nyilatkozatára,
 - tekintettel a Tanácshoz (O-0012/2011 – B7-0007/2011) és a Bizottsághoz intézett (O-0013/2010 – B7-0008/2011) 2011. december 24-i, a genfi banánkereskedelmi megállapodásról szóló kérdésekre,
 - tekintettel eljárási szabályzata 115. cikkének (5) bekezdésére és 110. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a banánkereskedelmi megállapodások véget vetettek az eddigi leghosszabb vitának az EU és a legnagyobb kedvezményes vámtarifában részesülő latin-amerikai banán szállítók között; mivel e megállapodások egyszersmind véget vetettek annak a különösen elmérgesedett váratlan vitának az USA és az Európai Unió között, amelynek

következtében az USA akár szankciókat is kész lett volna bevezetni; mivel e megállapodások rendezték a legnagyobb kedvezményes vámtarifában részesülő latin-amerikai szállítók valamennyi, az EU legutóbbi három bővítése kapcsán emelt panaszait is;

- B. mivel 1993. július 1-jéig valamennyi EU-tagállam saját banánbehozatali rendszert tartott fenn, és egyes tagállamok speciális megállapodások révén alakítottak ki a velük szoros történelmi kapcsolatban álló országok számára kedvező körülményeket;
- C. mivel a 404/93/EGK tanácsi rendelet elfogadását követően számos, az EU-ba a legnagyobb kedvezmény elvét alkalmazva banánt szállító latin-amerikai WTO-tagállam, valamint az Egyesült Államok WTO-vitarendezési eljárásokat kezdeményezett az EU-val szemben az Európai Közösségek piacára különböző beszállítók által behozott banánra alkalmazott eltérő bánásmód miatt,
- D. mivel az Európai Közösségek banánbehozatali rendszerének bizonyos részletei nem felelnek meg a WTO szabályozásának,
- E. mivel a panaszt emelő országok elutasították az Európai Közösségek (EK) által annak érdekében tett egyes javaslatokat, hogy a rendszert összhangba hozzák a vitarendezési testület ajánlásaival és határozataival,
- F. mivel a 2006. január 6-án bevezetett, banánimporttal kapcsolatos új EK-rendszer sincs összhangban a WTO keretében az EU-ra háruló kötelezettségekkel,
- G. mivel a világ banántermelésének csupán 20%-át exportálják, hiszen a termés legnagyobb része a hazai piacokon kerül forgalomba,
- H. mivel az egyes országok között és az országokon belül is jelentősek a különbségek a banánágazat termelékenységére és versenyképességére tekintetében; mivel a latin-amerikai országok és a Fülöp-szigetek a legversenyképesebb termelők és legjelentősebb banánexportőrök,
- I. mivel az EU lezárta a többoldalú kereskedelmi megállapodásra irányuló tárgyalásokat Kolumbiával és Peruvával, hat közép-amerikai országgal pedig társulási megállapodásról tárgyalt,
- J. mivel az EU POSEI elnevezésű hazai támogatási programja ('Programme of Options Specifically Relating to Remoteness and Insularity') támogatást nyújt az EU legkülső régióiban tevékenykedő termelők számára,
- K. mivel a banán a világ negyedik legjelentősebb mezőgazdasági exportterméke, az EU pedig – 2007-ben csaknem 5 millió tonnás mennyiséggel – a legnagyobb nettó banánimportőr,
- L. mivel a banántermelés jelentős hatást gyakorol a helyi közösségekre nem csak gazdasági szempontból, hanem a környezet, a migráció és a munkaügyi normák tekintetében is,
- M. mivel a Latin-Amerikában működő multinacionális vállalatok a globális piac több mint

80%-át tartják ellenőrzésük alatt,

- N. mivel az EU által alkalmazott preferenciális vámkontingens-rendszer megteremtette a feltételeit annak, hogy az AKCS-országok jelentős mennyiségű banánt exportáljanak az EU-ba, korlátozta a kereskedelmi megállapodások európai termelőkre gyakorolt hatásait, illetve egyidejűleg sok e tevékenységhez kötődő munkahelyet védett meg,
- O. mivel a megállapodás jelentős (2010 és 2017 között 35%-os) vámcsökkenést eredményez majd a nem AKCS-országokból érkező banánimport esetében; mivel ennek következtében az AKCS-országok és az EU termelőinek minden bizonnyal alkalmazkodniuk kell majd a nemzetközi piac új viszonyaihoz,
1. tudomásul veszi a banánkereskedelmi megállapodásokat és üdvözli, hogy véget ért a technikai szempontból egyik legösszetettebb, politikai szempontból egyik legkényesebb, kereskedelmi szempontból pedig az egyik legjelentősebb, WTO elé vitt jogvita;
 2. úgy véli, hogy a megszületett megállapodás megoldást jelent, ám nem sikerült benne teljes mértékben összeegyeztetni valamennyi fél jogos érdekeit; felkéri ezért a Bizottságot, hogy az első lehetséges alkalommal mutasson be hatásvizsgálatot arról, hogy milyen hatást gyakorolnak a megállapodások a banántermelő fejlődő országokra és Európa legkülső régióira 2020-ig;
 3. üdvözli, hogy a banánkereskedelmi megállapodások képezik az EU által a banánkereskedelelem terén a piaci hozzáféréssel kapcsolatosan tett végső kötelezettségvállalást, amely szerepelni fog a mezőgazdasági termékek piacra jutására vonatkozó, sikeresen lezárt többoldalú WTO-tárgyalások (dohai forduló) végeredményében;
 4. hangsúlyozza, hogy az elért megállapodás előrelépést jelent ugyan a dohai forduló tárgyalásaiban, ám csak korlátozott előrelépést, mivel a felmerülő nehézségek túlmutatnak a banánnal kapcsolatos kérdéseken;
 5. hangsúlyozza, hogy a genfi banánkereskedelmi megállapodás hitelesítését követően megoldást kell találni az EU banánkereskedelmi rendszerével szemben a legnagyobb kedvezmény elve által érintett latin-amerikai banán szállítók által 2009. december 15-ig egyedileg és kollektíven benyújtott, jelenleg függőben lévő panaszokra;
 6. megjegyzi, hogy a 2010. évi adatok szerint a banán ára az uniós fogyasztók számára stabil maradt vagy csak kis mértékben nőtt;
 7. hangsúlyozza, hogy 2017-ig az EU fokozatosan 176 €/tonnáról 114 €/tonnára fogja csökkenteni a Latin-Amerikából importált banánra vonatkozó vámtarifát;
 8. hangsúlyozza, hogy a banánkereskedelmi megállapodások lehetővé teszik, hogy a banánágazat kérdését elkülönítsék a dohai forduló trópusi termékekkel kapcsolatos tárgyalásaitól; hangsúlyozza, hogy míg a trópusi termékek esetében jelentősebb vámtarifa-csökkentésekre kerül majd sor, addig az AKCS-országok szempontjából fontos, a „preferenciaerőzió alá eső termékek” vámtarifa-csökkentése a tárgyalások során alkalmazott általános periódushoz képest viszonylag hosszabb időszak alatt történik meg;

hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a banánkereskedelmi megállapodások valószínűleg nem fognak az AKCS-országok számára elfogadható megállapodást biztosítani a trópusi termékek és azok preferenciális rendszerének leépítése tekintetében, hiszen a banánkereskedelmi megállapodások idején tett javaslatokat már korábban elutasította néhány jelentős feltörekvő gazdaság, ahogyan azt jól mutatta India és Pakisztán reakciója a WTO Általános Tanácsának 2009. decemberi ülésén;

9. hangsúlyozza, hogy az EU hagyományosan egyedi tarifális kedvezményeket nyújt az AKCS-országokból származó banánra vonatkozóan; emlékeztet rá, hogy egyes WTO-tagországok újra és újra megkérdőjelezték, hogy e preferenciális bánásmód összeegyeztethető-e a WTO szabályaival; hangsúlyozza, hogy a WTO vitarendezési bizottságai, Fellebbezési Testülete és eseti választottbírói által hozott számos határozat a jelenlegi rendszer módosítására szólított fel;
10. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az eredeti regionális megközelítést nem tartották fenn az Andok-béli országokkal a többoldalú megállapodásról folytatott tárgyalások során, aminek következtében Ecuador nem kapta meg ugyanazokat a vámtarifákat, mint Kolumbia és Peru;
11. kiemeli, hogy a jelenlegi megállapodásoknak köszönhetően az AKCS-országok 2008 óta vámmentesen és kvótakorlátozások nélkül importálhatnak banánt az EU-ba;
12. hangsúlyozza, hogy az AKCS-országokkal folytatott párhuzamos tárgyalások olyan megállapodást eredményeztek, amely szerint a szokásos EU-támogatáson felül a fő banánexportáló AKCS-országok egy új program, az úgynevezett „banánágazatra vonatkozó kísérő intézkedések” révén további támogatást kapnak; kiemeli, hogy a banánágazatra vonatkozó kísérő intézkedésekre szánt költségvetési keret összege elégtelennek bizonyulhat, a végrehajtási időszak pedig túlságosan rövid ahhoz, hogy hatékony segítséget jelenthessen az AKCS-országok banántermelői számára az uniós importrendszer változásaival járó következményekhez való alkalmazkodásban; felkéri a Bizottságot annak egyértelmű kimondására, hogy a pénzügyi megállapodásban szereplő források a jelenlegi együttműködési kereten felül értendők, és hogy nem pusztán a nemzeti költségvetések olyan kiegészítéséről van szó, amelyet ne lehetne konkrét – így oktatási vagy diverzifikációs – programok céljaira elkülöníteni; felkéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő új, többéves pénzügyi megoldást;
13. felkéri a Bizottságot, hogy a banánágazatra vonatkozó kísérő intézkedések lejárata előtt 18 hónappal végezze el a program értékelését, az értékelés pedig tartalmazzon javaslatokat a későbbiekben meghozandó további intézkedésekre és azok jellegére vonatkozóan;
14. határozottan elutasít minden arra irányuló kísérletet, hogy a banántermelő AKCS-országoknak szóló programot a fejlesztési támogatásra szánt költségvetési sorokból való átcsoportosítással finanszírozzák;
15. kiemeli, hogy a banánágazatra vonatkozó kísérő intézkedések forrásait annak figyelembe vételével kell elosztani az érintett országok között, hogy várhatóan mekkora veszteséget fognak elszenvedni a banántermelés és -export vonatkozásában, milyen a fejlettségi szintjük, milyenek a súlyozott indikátoraik és mekkora az EU-ba irányuló banánkereskedelmük; hangsúlyozza, hogy megfelelő egyensúlyt kell találni a szóba jöhető

három, egymást kölcsönösen ki nem záró intézkedés között: a meglévő termelés hatékonyságának fokozására; a helyi hozzáadott érték növelésére és a banántermelés kiváltására szolgáló diverzifikáció támogatására irányuló intervenciók között;

16. felszólítja az EU-t és az AKCS-államokat, hogy dolgozzanak ki olyan intézkedéseket, amelyekkel támogatni tudják a banántermeléstől nagymértékben függő országok által a gazdaságuk diverzifikálása érdekében tett erőfeszítéseket, többek között a „Segély a kereskedelemért” program kiterjesztése révén;
17. hangsúlyozza, hogy a banán egyes legkülső régiók, így különösen két francia tengerentúli megye: Guadeloupe és Martinique, illetve az Azori-szigetek, Madeira és a Kanári-szigetek fő haszonnövényeinek egyike;
18. javasolja annak figyelembe vételét, hogy az EU legkülső régióiban a banánágazat a jövedelem- és munkahelyteremtő képessége, valamint a hozzá kapcsolódó gazdasági tevékenységek révén társadalmi-gazdasági szempontból igen jelentős szerepet játszik, és hozzájárul a gazdasági és társadalmi kohézió megvalósításához, továbbá segít megőrizni az idegenforgalom fejlődését kedvezően befolyásoló ökológiai egyensúlyt és természeti környezetet;
19. megállapítja, hogy a POSEI támogatási programról 2006-ban a WTO keretében kötött megállapodás szerinti 176€/tonnás európai importvám fényében született döntés, vagyis a banánkereskedelemmel kapcsolatos WTO-megállapodásokban szereplő vámtarifát a POSEI költségvetése kapcsán még nem vették figyelembe; felhívja az Európai Unió valamennyi illetékes hatóságát, hogy dolgozzák át a POSEI program keretében az uniós termelők számára előirányzott támogatásokat és fogadjanak el olyan intézkedéseket, amelyekkel elérhető – a banán világkereskedelmében érvényesülő liberalizációs trenddel párhuzamosan – az uniós termelők piacon maradása és hagyományos tevékenységeik támogatása;
20. úgy véli, hogy az uniós termelőkre jelentős hatással lehetnek a banánkereskedelmi megállapodások; felszólítja ezért a Bizottságot, hogy növelje az AKCS-országok és az EU termelők támogatását, és ha szükséges, a támogatást terjessze ki 2020-ig;
21. felhívja rá a figyelmet, hogy az Európai Unió legkülső régióiban a banántermelés során magasabb szociális és környezetvédelmi normákat követnek, mint Latin-Amerika legtöbb országában; felhívja arra is a figyelmet, hogy a legkülső régiókban a peszticidekhez hasonló különböző hatóanyagokat a közép- és dél-amerikai országokhoz képest 20–40-szer alacsonyabb koncentrációban használják fel, növény-egészségügyi téren pedig az európai élelmiszerbiztonsági szabályozás által tiltott hatóanyagokat széles körben használják Közép- és Dél-Amerika ültetvényein;
22. megjegyzi, hogy a banántermelőkkel kötött legutóbbi megállapodásokban (a Kolumbiával és Peruvál kötött többoldalú kereskedelmi megállapodásban és a Közép-Amerikával kötött társulási megállapodásban) az EU beleegyezett abba, hogy az említett országokból származó banánimportra kivetett vámtarifa 2020. január 1-jéig 75€/tonnára csökkenjen;
23. megállapítja, hogy a banánkereskedelmi megállapodásokban végül rögzített 39€/tonnás preferenciális sáv jelentős mértékben fokozza majd nyolc Andok-beli és közép-amerikai

ország, valamint a régióban működő transznacionális vállalatok versenyképességét a többi importőrrel szemben az uniós piacon; hangsúlyozza, hogy 2020-tól kezdve az EU-ba már most banánt exportáló országok egyértelmű haszonra tesznek majd szert, hiszen az általuk exportált mennyiség és a banánért kapott ár egyaránt nőni fog;

24. hangsúlyozza, hogy az EU-ba a legnagyobb kedvezmény elve alapján exportáló többi ország, valamint az AKCS- és legkevésbé fejlett országok versenyképessége az uniós piacon csökkenhet a banánkereskedelmi megállapodásokat aláíró országokéhoz képest;
25. véleménye szerint az Európai Unió piacához való hozzáférést csak az ILO tisztességes munkára vonatkozó menetrendjét, valamint az emberi jogokat és az ökológiai normákat betartó termelők számára kellene biztosítani;
26. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok, Brazília, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Honduras, Kolumbia, Mexikó, Nicaragua, Panama, Peru, Venezuela, az Amerikai Egyesült Államok és az AKCS-országok kormányainak és parlamentjeinek.